

CROATIAN ABSTRACTS KROATISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

APSTRAKTI

MÁTÉ JOÓB & PAAVO KETTUNEN (str. 163)

Ispovjed s gledišta iskustva onih koji traže pomoć: Empirijska studija o ispovjednoj praksi Finaca i Mađara: Članak prikazuje ispovjedno iskustvo polazeći s gledišta ispovjedanika. Iskustva ispovjedi i ispovjedanika ispituje na temelju dviju ranijih studija. Izvorom ovih studija bila su pisma ispovjedanika kojima su tražili ublažavanje stresa. Pošto je sakupljanje i analiza materijala obavljena na sličan način, omogućena je usporedba zaključaka dviju studija. Polazeći od pisama finskih i mađarskih ispitanika autori su ispitali više tema: očekivanja ispovjedanika, kriterije iskustava odrješenja, odnos ispovjedanika i ispovjednika, i utjecaj ispovjedi na duhovni život ispovjedanika.

Ključne riječi: ispovjed, ispovjedna praksa, ispovjednik, ispovjedanik, odrješenje, strah, grijeh, tuga

KRISZTINA S. PETIK, ANIKÓ KÉZDY & FRUZZINA KOCSIS (str. 187)

Motivacijska pozadina ciljeva učenja i povezanost iste s mentalnim zdravljem kod osoba srednje i starije dobi: Razvoj čovjeka je jedan kompleksni proces, praćen dobitcima i gubitcima, koji traje cijeli život. Među poteškoćama razvoja u odrasloj dobi vrijedno je posebnu pažnju posvetiti problemima srednje životne dobi, pošto se tijekom dugog prijelaza iz mladosti u stariju dob osoba mora boriti s brojnim gubitcima, i s time suočiti s osebnim psihološkim zadaćama prilagodavanja novim situacijama. Cilj našega istraživanja je da otkrijemo ciljeve – u prvom redu ciljeve učenja – i povezanost između psiholoških i fizioloških pokazatelja u srednjoj i starijoj životnoj dobi. Prema našim hipotezama one osobe, koje u drugom dijelu života prožive krizu, postaju otvoreniji za izobražavanje u svezi s fizičkim i mentalnim zdravljem. Pretpostavili smo i to da su osobe s intrinzičnom (unutarnjom) motivacijom motiviraniji za samouko učenje, kao i to da se pojavljivanje intrapersonalnih ciljeva može povezati s većim stupnjem otvorenosti prema trening-programima koji se odnose na mentalno zdravlje. Uzorak koji smo ispitali sastoji se od 585 osoba (životne dobi u prosjeku 50,6 godina, raspršenošću 8,5). Uzorak smo prema Levinsonu razdijelili na šest dobnih skupina. Naši rezultati su potvrdili da su osobe srednje i starije dobi otvorene za programe izobrazbe koji razvijaju funkcije samoupravljanja. Nasuprot našoj hipotezi, ne čine nas otvorenijima za takve programe kriza koja se veže za samnjeno fizičko i mentalno zdravlje, nego nove životne situacije izazvane dobrim fizičkim zdravljem i opterećenjem životnih događaja. Pored toga potreba za programima samousavršavanja jača je u onih kod kojih su u motivacijskom sustavu u većini intrinzični ciljevi (povezani s osnovnim psihološkim potrebama).

Ključne riječi: starenje, srednja životna dob, osobni ciljevi, ciljevi učenja, psihološko blagostanje, andragogija

ROBERT BIEL (str. 212)

Ateizacija kulture u komunističkoj Poljskoj i njezine posljedice na sadašnjost: S prosvjetiteljstvom je u Europi započela kritika vjere u modernom smislu. Mnoge ateističke misli nastale u to vrijeme očuvale su utjecaj do naših dana, te utječu na život i kulturu mnogih naraštaja. Taj je proces u komunističkim zemljama doveo do ateizacije kulture, koja se prilično zamjetno pojavila u Narodnoj Republici Poljskoj. Poljska crkva već je prije nekoliko stoljeća preuzela na sebe ulogu zaštitnice kulture, što je bilo posebno važno u razdoblju takve političke ovisnosti kao što je podjela i okupacija zemlje. Preuzimanje vlasti od strane komunista dovelo je do stavljanja kulture pod skrbništvo i njezino podvrgavanje, i to prema strukturalnim i političkim načelima komunističke partije. Zbog toga je glavni poziv kulture bio u službi komunizma. Marginaliziranje kulture prema namjerama komunističke vlasti sve više dovodilo je do getoizacije kršćanske kulture i umjetnosti. Posebno od uvođenja izvanrednog stanja u Poljskoj (1981) rezultiralo je takozvanom unutarnjom emigracijom umjetnika i bojkotom poljskog radija i televizije. Posljedicom toga procesa može se smatrati nastanak neslužbenog sustava kulture, čime je ublažena potreba velikog dijela stanovništva. Neslužbeni sustav kulture činili su oni stvaratelji i nosioci kulture, koji nisu bili podložnici državnih vlasti, a ako i jesu, onda su uživali takav autoritet i slobodu, da su mogli prenositi vrijednosti, norme i oblike ponašanja, koji su se razlikovali od postojećeg sustava kulture. Tako su crkve i prostorije župnih ureda poslužile i za mjesto kazališnih i drugih predstava. Neslužbeni sustav kulture značajno je doprinjeo integraciji društva i pomagao očuvanje nacionalnog identiteta. Stanje društva koje je nastupilo nakon preokreta poticalo je crkvu na to da ponovo odredi svoj položaj na slobodnom tržištu etičkih, kulturnih i vjerskih vrijednosti i da doprinese ukidanju ponora između evanđelja i moderne kulture. Prodorno ispreplitanje crkve i kulture uslijed duhovnog i kulturnog naslijeđa prošlih stoljeća kršćani u Poljskoj ne mogu i ne žele se odreći onoga što čini nepromjenjivi dio nacionalnog i vjerskog identiteta. Kršćani, koji su tijekom više stoljeća obilježili oblik duhovne kulture, i danas na ravnopravan način s drugim euroljanima žele posredovati u oblikovanju nove europske stvarnosti.

Ključne riječi: država i crkva, Poljska, komunizam, državni socijalizam, povijest, diktatura, osvrt, ateistička ideologija, crkva, politički preokret, kultura

JOZEF HAŠTO & HANA VOJTOVÁ (str. 232)

Posttraumatski stresni sindrom: Biološki i sociološki odnosi, Eye Movement desenzitizacija i ponovna prerada, kao i autogeni trening pod neprekidnim stresom: Studija slučaja, 2. dio: U našoj studiji prikazat ćemo uporabu Eye Movement desenzitizacije i ponovne prerade (Eye Movement Desensitisation and Reprocessing-EMDR), odnosno autogenog treninga (AT) u liječenju posttraumatskog stresnog poremećaja (PTSD). EMDR je poslužio za ublažavanje akutnih simptoma, AT pak za pojačavanje otpora protiv neprekidnog stresa. Primjenivši bio-psiho-socijalni model mentalnih problema, ispitali smo veze dviju susjednih država (Slovačke i Mađarske), odnosno socijalno-političke, kao i socijalno-psihološke odnose slučaja koji je zasjenio odnose nacionalnotvorne većine i jedne manjine u našoj domovini (Slovačkoj). Naš pacijent je dao pristanak na objavljivanje izvješća, mi pak vjerujemo da možemo doprinjeti objektivnijem društvenom prosuđivanju.

Ključne riječi: posttraumatski stresni poremećaj, bio-psiho-socijalni model, terapija, psihoterapija, Eye Movement desenzitizacija i ponovna prerada, autogeni trening, studija slučaja